

Sygn. akt I Ca 105/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

SSO Iwona Podwójniak

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2013 r. w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku T. O.

z udziałem K. M., S. M., I. W. i J. W.

o ustanowienie drogi koniecznej

na skutek apelacji uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 16 października 2012 r. sygn. akt I Ns 891/09

postanawia:

- 1) oddalić apelację uczestników postępowania I. W. i J. W.;
- 2) odrzucić apelację uczestników postępowania K. M. i S. M.;
- 3) nie obciążać uczestników postępowania kosztami zastępstwa prawnego poniesionymi przez wnioskodawcę w postępowaniu przed sądem drugiej instancji.

Sygn. akt I Ca 105/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 października 2012 roku Sąd Rejonowy w Łasku w sprawie prowadzonej z wniosku T. O. z udziałem S. O., K. M., I. W. i J. W. ustanowił służebność gruntową przejazdu i przechodu przez działkę (...) na rzecz każdorazowego właściciela działki (...) w sposób przedstawiony na mapie sporządzonej przez biegłego W. L. w dniu 25 sierpnia 2011 roku, zaewidencjonowanej przez Starostę Ł. (...) Ośrodek (...) numer (...) (...).

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i wnioskach:

Wnioskodawca T. O. jest właścicielem nieruchomości położonej w L., gmina W. składającej się z działki nr (...) o powierzchni 3, 67 ha Dziadkowie wnioskodawcy nabyli tę nieruchomość w dniu 29 marca 1938 roku. W akcie

notarialnym (...) widnieje następujący zapis: „ Aktem niniejszym J. T. z pozostałej w jej posiadaniu wzmiankowanej os sprzedaży reszty pomienionych czternastu mórg czyli 7 hektarów 8382 metrów kwadratowych ziemi z dóbr L., powiatu (...) sprzedaje współstawiającemu do tego aktu K. N. - dwie morgi, czyli 1 hektar 1197 metrów kwadratowych ziemi przy posiadłości tegoż K. N. i jego żony I. N. wraz z odnośnymi prawami i przynależnościami, a zwłaszcza drogą wiodącą do traktu D..

Właścicielami sąsiedniej działki oznaczonej nr geodezyjnym (...) o powierzchni 10,43 ha są S. M. i K. M..

Właścicielami drugiej sąsiedniej działki oznaczonej nr geodezyjnym (...) o powierzchni 1, 97 ha są J. W. i I. W..

Właściciele działki nr (...) na przestrzeni lat korzystali w celu dojazdu do zabudowań mieszkalnych i gospodarskich znajdujących się w odległości kilkuset metrów od drogi głównej z drogi polnej znajdującej się częściowo na działce nr (...) / około 2, 5 m/ i w części działce nr (...) / około 1, 5 m/ .

Przez działki wnioskodawcy (nr (...)) przebiega droga polna stanowiąca działkę nr (...). Droga ta łączy się z drogą stanowiącą działkę nr (...), która jest drogą gminną na podstawie uchwały Nr(...)Zarządu Gminy W. z dnia 24 stycznia 2001 roku o nr ewidencyjnym (...) L. - D., która łączy się drogą powiatową W. -L.- D. (nr geodezyjny(...)). Działka oznaczona numerem geodezyjnym (...) jest drogą wewnętrzną gminy. Obie te drogi /działki nr (...)/ są drogami nieutwardzonymi, które w zależności od kategorii w ramach bieżącego utrzymania są naprawiane (profilowane, uzupełniane materiałem na drogi) oraz w miarę potrzeb odsnieżane.

W dniu 25 sierpnia 2011 roku biegły sądowy - geodeta uprawniony W. L. wydzielił z działki nr (...) położonej w L. - odrębną działkę przeznaczoną pod drogę konieczną. W wyniku podziału powstały dwie działki: (...) o powierzchni 1, 94 ha i (...)

o powierzchni 0, 0302 ha. Działka nr (...) przeznaczona pod drogę konieczną usytuowana jest wzdłuż działki nr (...). Szerokość wydzielonej działki wynosi 1, 5, a długość 204 m. Mapa z projektem podziału zaewidencjonowana została przez Starostę Ł. (...) Ośrodek (...) w dniu 13 września 2011 roku pod nr (...) (...).

Wartość służebności gruntowej jaką ma być obciążona nieruchomość w skład, której wchodzi działka nr (...) wynosi 1821 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż nieruchomości objęte wnioskiem nie mają odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, bo za odpowiednią drogę nie może zostać uznana droga wewnętrzna gminy /działka nr (...)/. Z uzyskanych informacji wynika, iż droga ta nie statusu drogi publicznej, a pas gruntu o szerokości 2, 5 m działki nr (...) nie zapewnia właściwego dostępu do drogi publicznej /drogi powiatowej W.- D./; niemożliwy jest bowiem przejazd samochodami czy maszynami rolniczymi; taki sposób przebiegu drogi koniecznej nastąpi z najmniejszym obciążeniem gruntów, przez które droga ma prowadzić z uwagi na fakt, iż zajęta pod drogę część działki nr (...) wykorzystywana była do tej pory również przez jej właścicieli jako droga; inny sposób

/proponowany przez uczestników/ dostępu działki nr (...) do drogi publicznej /działka nr (...)/ byłby możliwy przez drogę wewnętrzną nr (...); dojazd tą drogą polną od zabudowań wnioskodawcy do drogi publicznej wynosi około 3 km i jest utrudniony bądź niemożliwy w okresie zimowym i czasie silnych opadów deszczu.

Z rozstrzygnięciem Sądu nie zgodzili się uczestnicy – I. W. oraz S. i K. małżonkowie M., wnosząc w odrębnych pismach apelacje zawierające tożsame zarzuty.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucili:

1) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 145 kc poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przebiegająca przez działki wnioskodawcy nr (...) droga stanowiąca gminną działkę nr (...), łącząca się z drogą gminną L. - D. stanowiącą działkę nr (...), która łączy się z drogą powiatową W.-L.-D. nr geodezyjny (...) nie może zostać uznana za odpowiednią drogę z powodu informacji, że nie ma ona statusu drogi publicznej, podczas gdy odpowiednią może

być droga innego rodzaju, w tym droga wewnętrzna gminy, pod warunkiem umożliwiającym poprzez nią dostęp do drogi publicznej w sposób ciągły;

Uchwały Nr (...) Rady Gminy w W. w sprawie zaliczenia dróg na obszarze Gminy W. do kategorii dróg gminnych, która w § 1 zalicza do dróg gminnych drogi wyszczególnione w załączniku Nr (...) w tym na str. 5 drogę stanowiącą działkę nr (...) /.

2) naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść rozstrzygnięcia:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic oceny dowodów polegające na jednostronnym bezkrytycznym uznaniu wybranych dowodów uzasadniających zaskarżone postanowienie bez odniesienia ich do całości materiału dowodowego oraz naruszenie zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego przy ocenie dowodów z zeznań świadków K. J., B. P. i J. O. oraz dokumentacji fotograficznej polegający na uznaniu, że droga stanowiąca działkę (...) pozostaje nieodśnieżona co wynikać ma z trzech zdjęć wykonanych w dniu 30.01.2010 r. /bez ustalenia czy przedstawiają one tę drogę /podczas gdy zdjęcia oddają konkretny stan w konkretnym czasie i dowolnością jest przyjęcie, że K. J. nie mógł tą drogą przejeżdżać bez przeszkód w okresie zimowym, gdyż nawet drogi zaśnieżone mogą być przejezdne i w tym zakresie żaden dowód przeprowadzony w tej sprawie nie jest wystarczający do wykazania tezy przeciwnej,

bezzasadne oddalenie wniosku dowodowego pełnomocnika uczestniczki o wystąpienie do Starostwa Powiatowego w Ł. o nadesłanie dokumentów, które stanowiły podstawę dokonania zmian na mapie ewidencji gruntów dotyczących działek (...),

- art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 316 § 1 kpc poprzez pominięcie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia powodów braku wzięcia pod uwagę Uchwały Nr (...) Rady Gminy w W. z 27 kwietnia 2000r. w sprawie zaliczenia dróg na obszarze Gminy W. do kategorii dróg gminnych, a także, iż:

z mapy sytuacyjnej i rejestru pomiarowego w aktach księgi wieczystej Kw nr (...) dla nieruchomości oznaczonej jako działka (...) stanowiącej własność S. M. i K. M. wynika, że działka ta graniczy przy drodze W.-D. nr geodezyjny(...) z działką nr (...) stanowiącą własność J. W. i I. W., co wynika także z mapy stanowiącej wyrys z mapy ewidencyjnej i wypis z rejestru gruntów w aktach księgi wieczystej Kw nr (...) urzędzonej dla tej nieruchomości, z wyżej wskazanych dokumentów wynika także, iż działka (...) stanowiąca własność T. O. nie ma dostępu do drogi W.-D. nr geodezyjny (...) wzdłuż granicy działek (...), z aktu księgi wieczystej Kw nr (...) dla nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) - z aktu notarialnego umowa darowizny z 29.11.1990r. wynika, że działka ta jest oznaczona na mapie załączonej do akt księgi wieczystej pod nr (...) podczas gdy pod tym numerem znajduje się wypis

z rejestru gruntów a mapy w aktach księgi wieczystej nie ma, z informacji Starostwa Powiatowego w Ł. z 10.09.2012r. wynika, że dla działki numer (...) położonej we wsi L. nie były wydawane decyzje administracyjne mające wpływ na dane ewidencji gruntów tj. kształt i powierzchnię działki, Starostwo Powiatowe w Ł. nie przesłało na żądanie Sądu Rejonowego w Łasku mapy ewidencji gruntów (...) stanowiącej jedną z podstaw sporządzenia mapy do niniejszej sprawy przez biegłego geodetę W. L., a przesłane mapy syt. wys. sekcje (...), (...), (...) i (...) nie posiadają informacji o podstawach ich wykonania ani daty wykonania - jedyna data, która na nich widnieje to 09.10.2012r. Podczas gdy data sporządzenia mapy przez biegłego to 25.08.2011r.,

w związku z tym trudno uznać, że przesłane mapy stanowią podstawę jej wykonania,

z wypisu z rejestru gruntów dla działki (...) z dnia 15.09.2009r. / k.4 / nie wynika, że w jej skład wchodzi droga, z fragmentu mapy oznaczonej "2 w kole" znajdującej się w kopercie ze zdjęciami z oględzin z dnia 17.06.2010 r. / k. 64 / wynika, iż zaznaczono na niej odcinek drogi, z której korzysta wnioskodawca na działkach (...) / nie wynika z niej aby działka (...) graniczyła z drogą publiczną nr geodezyjny(...), z mapy ewidencji gruntów i budynków obrębu L. sporządzonej przez Starostę Ł. w 2007r. a będącej w dyspozycji Urzędu Gminy W. również nie wynika aby działka (...) graniczyła z drogą publiczną nr geodezyjny (...), z pierwszego wniosku T. O. wynika zupełnie inna jego wiedza dot. przebiegu granic między działkami (...).

Ze względu na powyższe uchybienia skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i oddalenie wniosku oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

Rozpoznając apelacje Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestników S. i K. małżonków M. z mocy art. 373 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna z uwagi na brak ich interesu prawnego w skarżeniu rozstrzygnięcia, które ich nie dotyczy i które w żaden sposób nie narusza przysługującego im prawa własności działki (...), gdyż ustanowiona służebność drogi koniecznej jej nie obciąża, natomiast w apelacja wywiedziona przez uczestniczkę I. W. jest bezzasadna.

KC nie wymaga całkowitego wyłączenia dostępu do drogi publicznej, przesłanką ustanowienia służebności jest także nieodpowiedni dostęp do niej. - co ma miejsce w rozpoznawanej sprawie.

Odpowiedni dostęp do drogi publicznej musi stwarzać rzeczywistą, bezpieczną możliwość swobodnego przedostawania się z nieruchomości do takiej drogi.

Skarżąca I. W. zupełnie natomiast pomija, iż wskazanie przez Sąd Rejonowy w Łasku, iż droga wewnętrzna gminy stanowiąca działkę nr (...) nie ma statusu drogi publicznej nie był wyłącznym powodem uwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji wniosku, gdyż za ustanowieniem takiej służebności przemawiało przede wszystkim to, że pas gruntu o szerokości 2,5 m działki (...) stanowiącej własność wnioskodawcy nie zapewnia właściwego dostępu do drogi publicznej, ponieważ jest za wąski do przejazdu samochodami czy maszynami rolniczymi, natomiast dojazd w sposób proponowany przez skarżącą w apelacji przez działkę gminną nr (...), stanowiąca drogę gruntową przez pola powoduje, iż wnioskodawca od swoich zabudowań do drogi publicznej zamiast 204 m miałby około 3 km w sytuacji, gdy taki przejazd jest utrudniony bądź niemożliwy w okresie zimowym i w czasie silnych opadów deszczu.

Tak więc nie status prawny drogi stanowiącej działkę (...), lecz jej stan wpływający na ocenę używalności - uniemożliwiający w ocenie Sądu korzystanie z niej w okresie zimowym, czy w okresie związanym z roztopami, gdyż nie ma rzeczywistych gwarancji ze strony Gminy zapewnienia jej przejezdności poza okresem letnim (zobacz pisma właściciela drogi Gminy W. k. 196, k. 296 i k. 298 - przemawiał za udzieleniem wnioskodawcy ochrony i obciążeniem sąsiedniej nieruchomości służebnością gruntową przejazdu i przechodu przez działkę (...) o szerokości 1,5 m i długości 204 m, stanowiąca współwłasność apelującej).

Ustanowiona przez Sąd Rejonowy służebność umożliwia wnioskodawcy racjonalne korzystanie ze swej nieruchomości dla potrzeb prawidłowego nią gospodarowania i jednocześnie nie obciąża nieruchomości sąsiedniej ponad rozsądną miarę, zwłaszcza w sytuacji gdy niespornym jest, iż na przestrzeni lat ta część ich działki także była wykorzystywana w celu dojazdu do zabudowań mieszkalnych i gospodarskich znajdujących się na działce wnioskodawcy, co potwierdza także pismo apelującej z dnia 26 marca 2010 roku skierowane do wnioskodawcy (pismo k. 51)

Odnosząc natomiast zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc - sformułowanego przez skarżącą reprezentowaną przez fachowego pełnomocnika w sposób nienawiązujący bezpośrednio do tego przepisu prawa - nie jest wystarczającym stwierdzeniem o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych z pominięciem wskazania wpływu stwierdzonego uchybienia na wynik sprawy (zobacz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2004 roku II CK 369/03 publ w LEX nr 174131).

Tymczasem sformułowane przez skarżącą zarzuty wskazują, iż nie zgadza się raczej z wnioskami wywiedzionymi przez Sąd, co doprowadziło – w jej ocenie - do nieuzasadnionego przyjęcia za udowodnione iż droga stanowiąca działkę (...) pozostaje nieodśnieżoną a poprzez to nieprzejezdną w okresie zimowym w sytuacji gdy nawet drogi zaśnieżone

mogą być przejezdne, gdyż uchyliła się ona od wskazania przyczyn dyskwalifikujących ocenę Sądu, zaprezentowaną w treści uzasadnienia.

Skarżąca posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przyjmując istnienie związku pomiędzy stanem tej drogi i przez to brakiem odpowiedniego dostępu nieruchomości wnioskodawcy do drogi publicznej oraz przyczyn dla których uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2004 roku II CK 369/03 publ w LEX nr 174131).

Uczestniczka natomiast odwołując się do zeznań K. J., B. P. i J. O. nie wyjaśniła powodów dla których w oparciu o zeznania tych świadków należało przyjąć, iż droga w okresie zimowym jest przejezdna dla wnioskodawcy skoro J. O. (k. 68v) wskazywała, że „droga gminna jest przejezdna tylko jak nie ma śniegu i jest mróz, a jak jest śnieg jest to nie jest przejezdna” i „zimą w 2010 roku została tylko raz odśnieżona na dzień przed sprawą” a latem 2010 roku „raz przywieziono tłuczeń jednym samochodem a potem go wyrównano”. Natomiast K. J.

(k. 220v-221) rozpoznał drogę gminną i potwierdził jej stan zobrazowany na 9 zdjęciach sporządzonych na dzień 20 marca 2010 roku oraz na 3 zdjęciach sporządzonych na dzień 30 stycznia 2010 roku (k.65 akt) i wskazał, że „tylko w lipcu, sierpniu codziennie dojeżdża tą drogą do Ł. a „zimą ze względu na złe dojazdy zatrzymuje się w Ł., gdzie pracuje”, natomiast „droga najgorsza jest w czasie roztopów” i „nie posiada wiedzy czy Gmina odśnieża tę drogę”, „że jeżdżąc samochodem osobowym nie zakopał się na tej drodze”, ale „cięższy sprzęt” wnioskodawcy nie jeździ drogą gminną. Podobnie B. P. (k. 67v) – wójt Gminy W., a prywatnie teściowa apelującej do której wcześniej należała własność działki (...) – wskazywała, że „droga odśnieżana jest raz w roku” i „żeby odśnieżać ją częściej to Gminę musiałoby stać na to odśnieżanie” oraz że w jej ocenie „w czasie roztopów według niej można było przejeżdżać drogą gminną”, choć nie wyjaśniła czy na całym odcinku po którym musiałby jeździć wnioskodawca i z jakim skutkiem.

Tymczasem ocena dowodów polega na poddaniu ich analizie według określonych kryteriów i wyraża się w porównaniu wyników postępowania dowodowego z przedmiotem postępowania dowodowego (tematami dowodowymi) i w syntetyzowaniu wniosków.

Sąd obowiązany jest za prawdziwe uznawać tylko takie zdania, które zostały uzasadnione według określonych, rozsądnych dyrektyw poznawczych, przestrzegać zasad logicznego rozumowania, stosować zasady doświadczenia życiowego.

Natomiast wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności.

Sąd winien oceniać dowody w sprawie, opierając się na zestawieniu treści określonych zeznań z pozostałymi dowodami, naświetlającymi okoliczności sprawy w sposób odmienny i na dokonaniu prawidłowego wyboru, po rozważeniu wynikłych sprzeczności w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego.

Zastrzeżona dla sądu swobodna ocena dowodów opiera się bowiem na odpowiadającym zasadom logiki powiązaniu ujawnionych w postępowaniu dowodowym okoliczności w całość, zgodną z doświadczeniem życiowym (orz. z 20.3.1980 r., II URN 175/79, OSN 1980, Nr 10, poz. 200).

W tym kontekście podniesiony przez skarżącą zarzut naruszenia art. 233 kpc nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż samo wskazanie naruszenia przez Sąd dyrektyw art. 233 § 1 kpc nie jest skutecznym zarzutem i w takiej postaci jaka wynika z treści apelacji - może być uznane tylko za przejaw polemiki skarżącej ze stanowiskiem Sądu, której nie można poddać należytej weryfikacji.

Przyznać natomiast należy rację skarżącej, iż rzeczywiście Sąd Rejonowy w treści uzasadnienia nie wskazał powodów pominięcia treści uchwały Rady Gminy w W. z dnia 27 kwietnia 2000 roku nr (...) w sprawie zaliczenia drogi zlokalizowanej na działce (...) do kategorii dróg gminnych, jednakże przepis art. 316 § 1 kpc może stanowić

usprawiedliwioną podstawę apelacji tylko wówczas, gdy skarżąca oprócz konkretnego zdarzenia, którego sąd nie uwzględnił wskaże również w czym upatruje wpływ takiego uchybienia na wynik sprawy.

Skarżąca natomiast poza tak sformułowanym zarzutem nie sprecyzowała jakie miało ono znaczenie dla prawidłowości rozstrzygnięcia sprawy, co z kolei zwalnia sąd II instancji z obowiązku ustosunkowywania się do tak określonego uchybienia.

Także bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały wskazywane w uzasadnieniu apelacji rozbieżności w treściach map i wypisów z ewidencji gruntów złożonych do ksiąg wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Łasku (...), (...) czy (...) na których wbrew poczynionym przez Sąd Rejonowy ustaleniom zaznaczono, że działka (...) nie ma dostępu do drogi W. – D. wzdłuż granicy działek (...), gdyż ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd Rejonowy oparł się na oznaczeniu granic działki (...) według mapy załączonej do akt tej sprawy, naprawiającej błąd w rysunku tej działki powstały w 1982 roku w porównaniu z jej szkicem sporządzonym do operatu z 1967 roku do założenia ewidencji gruntów (zeznania świadka K. P. – (...) w Starostwie Powiatowym w Ł. k. 118v), a ponadto rozstrzygnięcie sporu co do rzeczywistego przebiegu granicy w konfrontacji z posiadanym tytułem prawnym do władania nie może być rozstrzygane w ramach postępowania o ustanowienie służebności drogi koniecznej. Stąd prawidłowo Sąd Rejonowy uznał, że prowadzenie dowodów na okoliczność istnienia tego błędu na mapie i sposobu jego naprawienia poprzez wystąpienie do Starostwa Powiatowego w Ł. o nadesłanie dokumentów, które stanowiły podstawę dokonania zmian na mapie ewidencji gruntów dotyczących działek (...) było zbędne.

Z tych względów apelację uczestniczki I. W. należało oddalić z mocy art. 385 kpc w związku art. 13 § 2 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc.